

Rauman kaupunki
Kaavoitus
Kanalinranta 3
26100 RAUMA
kaavoitus@rauma.fi

Viite Lausuntopyyntö 27.5.2020

Aihe RAUMA, FÅFÄNGAN ASEMAKAAVAN MUUTOSLUONNOS, AK 03-079

Rauman kaupunki on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Fåfångan asemakaavan muutoksen luonnoksesta. Kaavan suunnittelualueena on Fåfångan alue sekä Otanlahden urheilukeskuksen alue noin 2 km Rauman ydinkeskustasta luoteeseen. Alue on virkistyskäytössä, se on tärkeä osa kaupungin viher- ja virkistysverkkoa ja se on tärkeä myös Rauman matkailulle. Suunnittelualueella sijaitsevat mm. pienvenesatama, uimaranta, maauimala sekä kesäteatteri. Fåfångan asemakaavamuutos on ollut vireillä pitkään ja kaksi luonnosvaihtoehtoa oli nähtävillä loppusyksystä 2018. Kaavaan liittyvät selvitykset, mm. rakennusinventointi ja maisemaselvitys (WSP Oy) on tehty jo vuosina 2011 ja 2014. Uudelleen käynnistyneen kaavamuutoksen tavoitteena on alueen kehittäminen kulttuurihistoriallisten ja luontoarvojen ehdoilla ottaen huomioon alueen mittakaavan ja maiseman.

Tavoitteen toteuttamiseksi eri toimintojen sijoittumista ohjataan kaavaluonnoksessa tarkoin ja osoitetaan mm. kulttuuriympäristön arvokohteet suojelumerkinnöin. Merkittävää lisärakentamista osoitetaan kylpylä-, majoitus-, ravintola- ja viihdepalveluille Suvitien ja Otantien risteykseen sekä Syväraumanlahden aallonmurtajalle. Fåfångan kärjen suojeltavien saunojen yhteyteen osoitetaan niin ikään täydennysrakentamismahdollisuus. Merkittävän lisärakentamisen aikataulu ei vielä ole selvillä.

Fåfångan alueen maankäytöllä on pitkä historia maihinnousu- ja satamapaikkana ja sekä virkistysalueena. Fåfångassa on ollut mm. kylpylä, uimahuone, ja kaupunkilaisten huviloita, joista muutamia on edelleen jäljellä lähinnä yhdistysten käytössä. Toisen maailmansodan jälkeen alueen käyttö yleisenä virkistyspaikkana ja kansanpuistona vahvistui, kun Fåfångaan rakennettiin maauimala sekä tanssilava ja Meri-kylpylä vuokrattiin yhdistyksille. 1960-luvulla Kukkaskariin rakennettiin vielä Meri-

kylpylän saunat. 1960- ja 70-lukujen taitteessa Merikylpylässä alkoi ravintolatoiminta, joka ennestään lisäsi alueen kävijämääriä. Viime vuosina alueen yleistä virkistyskäyttöä ovat vielä lisänneet voimakkaasti kehittyneet Poroholman leirintäalue, Syväraumanlahden pienvenesatama, kesäteatteri ja erilaiset festivaalit.

Satakunnan Museo antoi lausuntonsa Fåfångan asemakaavan muutoksen luonnoksesta 5.12.2018 ja kävi siinä läpi suunnittelualueen kulttuuriympäristön arvot sekä vuonna 2011 tehdyn rakennusinventoinnin tietoja (arkkit. Jyrki Yrjölä/Satakunnan Museo). Suunnittelualue on edelleen sama kuin ensimmäisessä luonnosvaiheessa, eikä kulttuuriympäristöä koskevissa tiedoissa ole tapahtunut muutoksia, lukuun ottamatta Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 voimaan tuloa 1.7.2019 ja kulttuuriympäristöä koskevien merkintöjen ja määräysten kumoutumista Satakunnan kokonismaakuntakaavassa. Tämän ohella myös Rauman yleiskaava on tullut voimaan (kaupunginvaltuusto hyväksyi kaavan 25.3.2019). Museo ei toista näitä tietoja, jotka ovat luettavissa museon lausunnosta 5.12.2018. Vaikka Fåfångan niemeä ei ole luokiteltu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, voidaan alueen arvo katsoa rakennusinventoinnin perusteella vähintään paikalliseksi.

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennusperintö ja maisema

Fåfångan asemakaavan muutoksessa rakennetun kulttuuriympäristön maiseman erityispiirteet ja arvot on selvitetty ja huomioitu kattavasti. Ent. Lönnströmin tehtaiden lähiympäristön muodostama maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö on merkitty informatiivisesti kaavakartalle omalla rajauksellaan ja kokonaisuuteen kuuluva Otalahden urheilukentän paviljonkirakennus on osoitettu suojeltavana rakennuksena vuonna 2011 tehdyssä rakennusinventoinnissa mukana olleiden kohteiden ohella. Lisäksi alueen ehkä merkittävimmän yksittäiskohteen, hiljattain peruskorjatun, maakunnallisesti merkittävän Rauman maauimalan ympäristön muutoksia ja sen läheisyyteen sallittua pientä täydennysrakentamista ohjataan suojelumääräysten lisäksi vielä omilla merkinnöillään ja niihin liittyvillä määräyksillä (pa4 ja pa5). Kaavakartan kahta suojelumerkintää ja -määräystä (sr-12 ja sr-16) täydentävät huolella laaditut yleismääräykset korjaus- ja täydennysrakentamista sekä maiseman vaalimista koskevine ohjeineen. Satakunnan Museolla ei ole huomautettavaa suojeltavien kohteiden valinnasta, suojelumerkinnöistä eikä määräyksistä.

Fåfångan aiemmassa asemakaavan muutosluonnoksessa tutkittiin kylpylähotellin sijoittamista Fåfångan niemelle. Satakunnan Museo ei pitänyt tuolloin esitettyä rakennuspaikkaa maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta soveliaana mittavalle ja toisessa vaihtoehdossa myös melko korkealle rakentamiselle. Sen sijaan museo katsoi, että ”sijoituspaikka tulee hakea hieman kauempaa rannasta ja luoda mieluummin uudelta hotellilta toimivat reitit merellisille virkistysalueille ja maisemiin.” Ensimmäisen luonnosvaiheen jälkeen hotellihankkeesta Fåfångan niemen kärkeen onkin luovuttu. Sen sijalle osoitetaan nyt Otantien ja Suvitien risteykseen Huvi-, viihde- ja majoituspalvelujen korttelialue, jolle voi sijoittaa kylpylä-, majoitus-, ravintola- ja viihdepalveluja (PV1) 3-4 kerrokseen. Rakennusoikeutta alueelle on osoitettu 10 500 kam. Kyseinen kortteli, joka sijoittuu osittain edellä mainitun maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueelle, on Fåfångan maisemaselvityksessä esitetty *Hyvin muutoksia kestäväenä alueena*.

Satakunnan Museo katsoo Satakuntaliiton tavoin (lausunto 28.8.2020), että Huvi-, viihde- ja majoituspalveluiden korttelialue (PV1) on maisemallisesti arassa paikassa ja toisin kuin museo edellisen luonnosvaiheen lausunnossaan toivoi, se sijoittuu hyvin lähelle rantaa – lähimmillään vain n. 40 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Lähes 4-kerroksisella rakentamisella saattaa olla negatiivisia vaikutuksia läheisiin maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin ja maisemaan. Kuten Satakuntaliitto toteaa, eivät lausuntoaineistoon liittyviä näkymäkuvia ole toteutettu asemakaavan muutoksen mahdollistamassa maksimikorkeudessa. Myös museo kaipasi kaavan mahdollistaman rakennusoikeuden mukaisia ja valokuvien pohjalta tehtyjä havainnekuvia ehdotusvaiheen lausuntonsa tueksi korttelin maisemansoveltuvuuden arvioimiseksi.

Edellisessä lausunnossaan museo piti tarpeettoman suurena myös Syväraumanlahden aallonmurtajan yhteyteen PV-kortteliin sijoitettavaa 700 k-m² suuruista rakennusoikeutta. Ratkaisu on aiemmasta kaavavaiheesta hieman selkiytynyt ympäristön kannalta, kun kerrosluku on rajattu yhteen. Rakennusoikeus on silti paikan maisemallinen sijainti huomioiden suuri, mutta ilmeisesti käynnissä olevan kaavaprosessin aikana jo suurelta osin toteutettu. Kaavaselostuksesta olisikin hyvä käydä ilmi, mitä aallonmurtajalla tällä hetkellä on ja kuinka paljon kaavaluonnoksessa osoitetusta rakennusoikeudesta on vielä käyttämättä. Museolla ei ole huomautettavaa merikylpylän vuonna 1969 rakennetun pienen hirsisaunan korvaamisesta suuremmalla huvi- ja viihdepalvelurakennuksella (PV), jolle kaavaluonnoksessa on osoitettu 400 k-m² rakennusoikeutta. Matala uudisrakennus (1 kerros) on huolellisella suunnittelulla ja kaavan yleismääräyksiä noudattaen toteutettavissa maisemaa turmelematta.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueen pohjoisosassa Suvitien eteläpuoleisessa rinteessä on I maailmansodan aikainen taisteluhauta, joka on muinaismuistolain (295/63) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Kohteen tiedot on kirjattu kaavaselostukseen asianmukaisesti ja kattavasti. Kaavakartalle muinaisjäännös on merkitty osa-alueena merkinnällä sm1-katkoviiva. Alueen päämaankäyttö on lähivirkistysalue (LV). Museo pitää merkintätapaa sekä siihen liittyvää määräystä oikeanlaisina.

Fåfångan niemen päähän on varattu uusi alue laituri-alueeksi (wv2), jonne voidaan sijoittaa mm. hyppylaitteita. Myös Otanlahdenrannan uimaranta-alueelle (ww1) on mahdollista rakentaa uusia uimalaitureita tai hyppyrakenteita. Näiden alueiden määräyksissä todetaan, että alueilla on tehtävä vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitys. Museo pitää näitä määräyksiä erittäin hyvinä ja tarpeellisina.

Satakunnan Museo

Vs. museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Liisa Nummelin

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Niina Uusi-Seppä
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä